

A Fővárosi Ítéltábla a Gárdos, Füredi, Mosonyi, Tomori Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek dr. Molnár Kálmán jogtanácsos által képviselt I. rendű, és dr. Címer Ildikó ügyvéd által képviselt II. rendű alperesek ellen tisztességtelen piaci magatartás megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2011. november 22. napján kelt 5.G.40.808/2011/7. számú ítélete ellen a felperes részéről benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel nem támadott részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 497.000,- (Négyszázkilencvenhétezer) Ft, a II. rendű alperesnek 161.200,- (Egyszázhatvanegyezer-kettőszáz) Ft + áfa másodfokú költséget.

Megállapítja, hogy a felperes 1.600.000,- (Egymillió-hatszázezer) Ft fellebbezési eljárási illeték visszaigénylésére jogosult.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az I. és a II. rendű alperesek termékeik országos terítésével egy ún. koncessziós forgalmazókból álló disztribúciós hálózatot bíztak meg, melynek egyik tagja volt a felperes 1997-től kezdve. A koncessziós forgalmazók eredetileg az I. rendű alperes munkavállalóiból kerültek ki, a tevékenységük ellátásához szükséges eszközöket nagyrészt az I. rendű alperes bocsátotta a rendelkezésükre, valamint számítástechnikai eszközökkel, szoftverekkel és a szezon kezdetekor egész évre vonatkozó marketing anyagokkal látta el őket. Az értékesítés megkönnyítése érdekében az I. rendű alperes évente tréningeket szervezett, melynek során átadta a know-how-ját a koncessziós forgalmazók részére. A forgalmazók a II. rendű alperesi termékek forgalmi adatait is az I. rendű alperes által üzemeltetett számítástechnikai rendszeren keresztül rögzítették, amely szolgáltatásért a II. rendű alperes díjat fizetett az I. rendű alperes részére.

Az I. rendű alperes koncessziós partnereinek száma évről évre csökkent, mellyel arányban növekedett az egy-egy forgalmazóra eső terület nagysága. A forgalmazók száma 2002-ben 21 volt, 2003-ra számuk 16-ra, 2004. évre pedig 12-re csökkent.

A felperes az I. rendű alperessel 2002. november 29. napján megkötött, a perbeli időszakra hatályos koncessziós megállapodásban az I. rendű alperes termékeinek viszonteladását vállalta kiskereskedők részére az I. rendű alperes kizárólagossága alapján, kötött földrajzi területen, meghatározott kiskereskedelmi árlista szerint. A szerződés 35. pontjában a felek úgy rendelkeztek, hogy a termékek koncessziós forgalmazó által fizetendő ára az I. rendű alperes mindenkor aktuális listaára, melyet az I. rendű alperes jogosult mindenkor egyoldalúan módosítani azzal, hogy az árlista módosítása nem okozhat a koncessziós forgalmazónak olyan aránytalan hátrányt, amelyre tekintettel a megállapodást a koncessziós forgalmazó csak tartós veszteség mellett teljesítheti. A 45. pontban rögzítették, hogy a megállapodást rendes felmondással bármely fél jogosult írásban bármikor felmondani, legalább 30 naptári napos felmondási idővel. A szerződés alapján keletkező fizetési kötelezettség teljesítésére a felek egy évre szóló fizetési megállapodásokat kötöttek. Az aktuális időszakra a 2002. november 29. napján megkötött, 2003. január 1-től december 31-ig hatályos fizetési megállapodás vonatkozott, amely tartalmazta az árengedményre, forgalmi jutalékra, vevői engedményre és egyéb szolgáltatásokra vonatkozó feltételeket.

A felperes ugyanezen tevékenység elvégzését vállalta a II. rendű alperessel kötött koncessziós megállapodásában, amely megállapodás azonosan tartalmazta a rendes felmondás jogát is. Az I. rendű alperessel kötött megállapodás három év határozott időtartamra, míg a II. rendű alperessel kötött megállapodás egy éves határozott időtartamra jött létre, ez utóbbi azzal azonban, hogy amennyiben a megállapodás lejártá előtt 30 nappal valamelyik fél azt nem mondja fel, úgy az automatikusan a következő naptári évre is „hatályba lép”. Ez utóbbi szerződéshez is kapcsolódott fizetési megállapodás.

Az I. rendű alperes a korábbi évek gyakorlata szerint 2003. év végén egynapos konferenciára hívta össze a koncessziós partnereit, ahol egy számítógépes prezentációt követően a munkatársai szóbeli előadáson ismertették az elmúlt üzleti

év eredményeit és tapasztalatait, a következő üzleti év stratégiáját, szerkezeti, súlyponti változásait, valamint az évről évre változó ösztönzési rendszerben tervezett változtatásokat. Ennek részét képezte az ún. transparency modell, amely alapját képezte a koncessziós partnerek teljesítményen alapuló fizetési rendszerének. Az új fizetési rendszeren belül egyes korábbi elemek megszűntek és új ösztönzők épültek be, továbbá egyes, korábban kizárólag az I. rendű alperes által viselt költségek megosztását tartalmazta.

A konferencia napján, 2003. december 9-én a felperes és a többi koncessziós partner közös nyilatkozatot írtak alá, melyben kinyilvánították, hogy az ismertetett 2004-re vonatkozó kondíciós ajánlatot nem tudják elfogadni, azt tárgyalási alapnak sem tekintik. Tájékoztatott az I. rendű alperest arról is, hogy a 2004. évre vonatkozó kondíciós tárgyalást a forgalmazók csak együtt folytatják le és írják alá, mely döntésüket a konferencia tapasztalatai alapján hozták meg. Utaltak arra, hogy a jövőben is szeretnének együttműködni az I. rendű alperessel, erre figyelemmel 2003. december 15. napján várják az I. rendű alperesi munkavállalókat egyeztető tárgyalásra.

Az I. rendű alperes a 2000. december 11-i válaszlevelében jelezte, hogy a koncessziós értékesítési modellt tartja hosszú távon a leghatékonyabb működési formának, és a közös jövő és feladat az üzlet növelése egy olyan környezet kialakításával, ami a bizalmon, őszinteségen, áttekinthetőségen alapul. Erre tekintettel kinyilvánította, hogy nyitott az üzleti stratégiával kapcsolatosan felmerülő kérdések részletes tisztázására, azonban a javasolt december 15-i időpont nem megfelelő, egyéb elfoglaltsága miatt. Kérte a felperesi ügyvezetőt, hogy írásban foglalja össze és küldje el december 18. napjáig az észrevételeit ahhoz, hogy hatékony módon tudjon a felmerült kérdésekre korrekt választ adni, egyúttal utalt arra, hogy a felmerülő kérdéseket január elején szeretné vele személyesen megbeszélni 4-6 fős csoportokban és kérte, hogy a naptárában a következő év január 6-9. napja közötti időszakot „foglalja le”.

Ezt követően az I. rendű alperes munkavállalói megkeresték a koncessziós partnerek túlnyomó részét a felperes kivételével, illetve néhány koncessziós partner felkereste az I. rendű alperest a december 9-én ismertetett ajánlat megtárgyalása céljából. Az I. rendű alperes a forgalmazók egységes fellépésével szemben azt a stratégiát követte, hogy ezeken találkozókon kinyilvánította, hogy abban az esetben, ha az új feltételek nem kerülnek elfogadásra, úgy felmondási jogával fog élni, továbbá titoktartásra vonatkozó megállapodás mellett utalt arra is, hogy a forgalmazási területek nagysága változhat annak függvényében, hogy mely forgalmazókkal fog a jövőben megállapodni. A tárgyalások hatására a forgalmazók egy része nyitott volt a megállapodásra, míg másik részük elzárkózott a külön-külön történő egyezkedéstől. A tárgyalások eredménye alapján az I. rendű alperes 2004. január 12. napjára egy budapesti étterembe megbeszélést hívott össze, melyre a korábbi partnerek közül csak tízet hívott meg, a felperest nem. Ezen a találkozón az ott megjelent koncessziós partnerekkel megállapodott. Ezt követően, 2004. január 20. napján a felperessel megbeszélte személyes találkozón rendes felmondással felmondta a vele kötött szerződést, annak 45. pontjára hivatkozással. A felmondás

indokaként azt jelölte meg, hogy a felperes írásban nyilatkozott arról, hogy nem kívánja elfogadni a 2004. évre szóló új fizetési megállapodást.

A II. rendű alperes 2004. február 17. napján 30 napos határidővel szintén felmondta a felperessel fennálló jogviszonyát.

A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa az alperesekkel szemben gazdasági erőfölénnyel való visszaélés miatt hivatalból indult eljárásokat megszüntette, megállapítva, hogy egyik alperes sincs a piacon gazdasági erőfölényben. Az I. rendű alperessel kapcsolatos eljárásban rögzítette, hogy az új paramétereket nem elfogadó vállalkozásokkal szemben a szerződések felmondása nem az I. rendű alperes erőfölényes pozíciójából fakadt. A II. rendű alperessel szemben folytatott eljárásban pedig az került rögzítésre, hogy miután az I. rendű alperes a koncessziós forgalmazói körét csökkentette, azt a II. rendű alperesnek követnie kellett, magatartása így nem a gazdasági hatalomra alapított önálló döntés, hanem egy kapcsolódó piaci szegmensben szereplő vállalkozás döntésének ésszerű következménye volt.

A GVH a Vj-156/2004/68. számú határozatában megállapította, hogy az 1996. évi LVII. törvény (Tpv.) 11. §-ába ütközik az I. rendű alperes és a koncessziós forgalmazók között létrejött koncessziós megállapodások azon része, amely szerint a forgalmazó kötelezi magát, hogy a megállapodásban meghatározott időtartam alatt a termékhez hasonló, azokat helyettesíteni, pótolni vagy azokkal versenyezni képes más árukat nem forgalmaz, szállít. A Vj-157/2004/73. számú határozatában viszont a II. rendű alperes és a koncessziós forgalmazók ellen indított versenyfelügyeleti eljárást megszüntette arra figyelemmel, hogy az eljárás alá vontak kérték az eljárás szünetelését annak érdekében, hogy a koncessziós szerződéseket határozott időre módosítsák, mely vállalásuknak később eleget is tettek.

A felperes a Fővárosi Bírósághoz 2004. július 6. napján benyújtott és az eljárás során pontosított keresetében kérte, hogy a Tpv. 86. § (2) bekezdés a) pontja alapján állapítsa meg a bíróság, hogy az alperesek keresetben megjelölt magatartása sérti a Tpv. 2. §-át. Kérte továbbá annak megállapítását is, hogy az I. rendű alperes a 2002. november 29. napján kelt „Koncessziós Megállapodás” 35. pontjába ütköző módon módosította az árlistából adott kedvezményeket.

A Tpv. 86. § (2) bekezdés e) pontja és a Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján kérte, hogy kötelezze a bíróság az I. rendű alperest 26.455.000,- Ft tőke és ebből 15.101.500,- Ft után 2005. május 26. napjától, 11.354.000,- Ft 2006. május 26. napjától számított késedelmi kamattal, a II. rendű alperest 6.449.800,- Ft tőke és ennek 2005. május 16. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamata megfizetésére, egyetemlegesen.

Az I. rendű alperes Tpv. 2. §-ának utolsó fordulataiba, az üzleti tisztesség követelményeibe ütköző magatartásaként az alábbiakat jelölte meg.

Megsértette a kölcsönös együttműködés alapelvét, mert a forgalmazók álláspontját teljes mértékben figyelmen kívül hagyva alakította ki a 2004. évre vonatkozó fizetési kondíciókat. Utalt e körben a koncessziós megállapodás 35. pontjában foglaltakra, amely szerint az I. rendű alperes ugyan jogosult egyoldalúan módosítani a forgalmazó által fizetendő aktuális listaárakat, azonban az árlista módosítása nem

okozhat a koncessziós forgalmazónak olyan aránytalan hátrányt, amelyre tekintettel a koncessziós megállapodást csak tartós veszteség mellett teljesítheti. Az I. rendű alperes nem adta indokát az árkedvezmények csökkentésének, és a felperes álláspontja szerint a termelői és a kiskereskedelmi árrés beszűkülésének elfogadása bármiféle egyeztetés vagy kompromisszumos megegyezésre törekvés nélkül a felperes részéről üzletileg felelőtlen lett volna. Tisztességtelen volt az is, hogy a forgalmazóknak csak két lehetőséget biztosított: vagy elfogadják az új feltételeket, vagy felmond nekik. Megszegte az I. rendű alperes a 2003. december 11-i levelében írt vállalását, amelyben úgy fogalmazott, hogy „a mi közös jövőnk és feladatunk üzletünk növelése egy olyan környezet kialakításával, ami a bizalmon, őszinteségen, áttekinthetőségen alapul”. Ezzel szemben titokban kereste meg az egyes forgalmazókat, kijátszotta őket egymás ellen, a megállapodni nem hajlandó forgalmazók rovására forgalmazási területbővítést ígért a többieknek. Forgalmazó partnereit nem részesítette egyenlő elbánásban, így szemben a többi forgalmazóval, a felperesnek nem ajánlotta fel ismét a 2004. évi feltételek átgondolását, elfogadását, nem jelezte, hogy ennek hiányában felmond, nem kereste meg az ígért időpontban, nem hívta meg a 2004. január 12-i megbeszélésre, hanem 2004. január 20-án a decemberi prezentációt követő egyetlen találkozó alkalmával az írásbeli felmondást nyújtotta csak át a részére. Korábbi magatartása ezzel szemben arra utalt, hogy valamennyi forgalmazóval fenn kívánja tartani a jogviszonyát, és a körülményekből az is következik, hogy a forgalmazók számának csökkentése, a területek módosítása nem átgondolt alperesi stratégia volt.

A II. rendű alperes Tptv. 2. §-ába ütköző magatartását abban jelölte meg, hogy minden előzmény nélkül mondta fel a felperessel fennálló szerződését, az I. rendű alperessel együtt cselekedett. Álláspontja szerint, amennyiben a II. rendű alperes arra alapította a felmondást, hogy az I. rendű alperes felmondása következtében a felperesnek már nem állt rendelkezésére az a számítógépes hozzáférés, amely alapján a II. rendű alperes részére is szolgáltatatta az adatokat, úgy a II. rendű alperesnek tisztáznia kellett volna, hogy a korábban használt szoftver hiányában tudja-e teljesíteni a felperes a II. rendű alperessel szemben fennálló adatszolgáltatási kötelezettségét. Ennek hiányában a II. rendű alperes felmondása a Ptk. 5. §-a alapján egyben visszaélészerű joggyakorlásnak is minősül.

Hangsúlyozta még, hogy az I. rendű alperes felmondása szerződésellenes is volt, mert a felmondási időt nem tartotta be, a felmondás ténylegesen azonnali hatályú volt.

20. sorszámú beadványában a kereset felemelésével egyidejűleg részletesen bemutatta a kár számításának módját azzal, hogy az I. rendű alperestől igényelt összeg két év, a II. rendű alperestől igényelt kártérítés egy év elmaradt hasznának felel meg. A kár összegszerűségére szakértői bizonyítás elrendelését, ezt megelőzően azonban a jogalap tekintetében közbenső ítélet meghozatalát kérte.

Az I. rendű alperes az ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérte.

Vitatta részben a keresetben előadott tényeket, részben azok Tptv. 2. §-ába ütköző jellegét. Hangsúlyozta, hogy a koncessziós megállapodás 35. pontja szerint az

alperes jogosult volt egyoldalúan kialakítani az üzleti kondíciókat, hiszen minden bónusz a saját árbevételét csökkenti. Ugyanakkor az I. rendű alperesnek is érdeke a forgalmazás hatékonysága, amire csak az árendedmények és a bónuszok biztosításával tudja ösztönözni a forgalmazókat. Állította, hogy mindent megtett a kölcsönös együttműködés elvének szellemében, a forgalmazókat megfelelően tájékoztatta, és akik a tárgyaláson megjelentek, azokkal nyílt és őszinte tárgyalást folytatott le. Előadta, hogy a 2004. évi változásokat nem kizárólag Magyarországon, hanem egész Európában egységesen vezette be az ... cégcsoport, melyeket a gazdasági körülmények változása indokolt; abba valódi hatékonysági mutatókat építettek be, melyek elérése esetén a kedvezmény mértéke valójában nőtt. Állította, hogy az I. rendű alperes nem fenyegetőzött felmondással, viszont hangsúlyozta, hogy a határozott idejű megállapodás kifejezetten tartalmazza a rendes felmondás jogát mindkét fél részére. Tévesen tekinti a felperes az egyes forgalmazókkal történő külön tárgyalásokat egymás kijátszásának, hiszen az természetes törekvés volt az I. rendű alperes részéről, arra is tekintettel, hogy a forgalmazók önálló, egymástól független társaságok, ezért álláspontja szerint éppen az volt jogellenes, hogy egységbe tömörültek az I. rendű alperessel szemben, mintegy kartellt létrehozva. Ezzel az I. rendű alperes 2004. évi forgalmazásának egészét veszélyeztették, és az I. rendű alperes nem engedhette meg az elhúzódo vitát.

Előadta, hogy a 2004. évi modell nem okozott tartósan veszteséget a vele jogviszonyban maradt forgalmazóknak, a forgalmazók száma egyébként azóta is csökkent, jelenleg hét forgalmazója van, mindegyik nyereséges.

A jogalapon túl vitatta a keresetösszegezését is.

A II. rendű alperes az ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérte.

Álláspontja szerint alaptalanul hivatkozott a felperes a keresetében arra, hogy a II. rendű alperes jogellenesen mondta fel a szerződést, annak formális jogszerűtlenségét a felperes sem állította. A II. rendű alperes felmondása a szerződés rendelkezéseinek megfelelt. Hivatkozott a BH 1996/545. számú döntésre, amelyből az következik, hogy a Ptk. 4. és 5. §-ában foglalt, az együttműködésre vonatkozó kötelezettségek teljesítését, illetve a felmondás társadalmi rendeltetésének megfelelőségét csak abban az esetben kell vizsgálni, ha szerződés vagy jogszabály nem rendelkezik a felmondási időről. Jelen esetben a szerződés szabályozta ezt. Hangsúlyozta, hogy a II. rendű alperes önálló jogviszonyban állt a felperessel, az alperesek szerződéseinek között semmiféle jogi kapcsolat nem volt. A II. rendű alperesnek nem volt kötelessége a felmondás indokolása, érthetetlen ezért, hogy a felperes teljesítési képességére, illetve annak hiányára miért kellett volna hivatkoznia a felmondásban.

Az elsőfokú bíróság a 2010. szeptember 29. napján kelt 15.G.41.679/2006/53. számú ítéletében a keresetet elutasította és kötelezte a felperest perköltség fizetésére az alperesek részére.

A felperes fellebbezése folytán a Fővárosi Ítéltábla a 2011. április 6. napján kelt 14.Gf.40.581/2010/4. számú végzésével a Pp. 252. § (2) bekezdése alapján,

eljárási okból az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. A felperes másodfokú eljárásban felmerült perköltségét 1.642.000,- Ft-ban, az I. rendű alperes perköltségét 497.000,- Ft-ban, míg a II. rendű alperes perköltségét 161.200,- Ft-ban állapította meg.

Határozata indokolásában rögzítette, hogy a felperes a keresetét a Tpvt. 2. §-ának utolsó fordulatra alapította. A bírósági hatáskörbe utalt versenysértő magatartások esetén a felperes keres jogvédelmet a gazdasági tevékenységet tisztességtelenül folytató alperessel szemben, ezért a felperes sérelmére elkövetett cselekmény elbírálása a bíróság feladata, ahol a közérdek elve csak másodlagosan, annyiban érvényesül, amennyiben azt a törvény preambuluma megfogalmazza. Erre tekintettel jelen perben a fogyasztók törvényes érdekeinek vizsgálata és a perbeli cselekményeknek a végső fogyasztókra gyakorolt hatása, illetve az alperesi magatartások indokoltságának ebből a szempontból való megítélése téves és irreleváns. Megalapozottan hivatkozott a felperes a fellebbezésében arra, hogy a bíróság nem értékelte a keresetben megjelölt magatartásokat a Tpvt. 2. §-a alapján. A megismételt eljárás vonatkozásában előírta az elsőfokú bíróság részére, hogy a másodfokú határozatban rögzített, illetve esetleges módosítása esetén a módosított keresetet bírálja el, az annak alapjául megjelölt tényeket rögzítő tényállás megállapításával és az érdemi döntését a Pp. 221. § (1) bekezdésének megfelelően hozza meg.

A megismételt eljárás során a felperes a keresetét változatlan formában tartotta fenn, az alperesek is változatlanul fenntartották az érdemi ellenkérelmükben foglaltakat.

A felperes kiemelte továbbá, hogy az I. rendű alperes felmondása jogellenesen, azonnali hatállyal történt, melyet jelen perben hivatkozási alapnak tekint, a tisztességtelenség alátámasztásaként, az alperesek felmondását azonban keresettel nem támadta.

Az I. rendű alperes érdemi ellenkérelmét annyiban egészítette ki, hogy a felperes volt a forgalmazói együttműködés egyik kulcsfigurája, és a per alapját álláspontja szerint az képezi, hogy a nyomásgyakorlást kifejtő forgalmazókat irányító felperes lényegében eltaktikázta magát. Álláspontja szerint a felperes által érvényesített kár nem keletkezhett az alperesi magatartással összefüggésben, mindazonáltal érthetetlen, hogy a felperes miért nem tudott új megbízót találni a felmondást követően, figyelemmel arra is, hogy a GVH megállapítása szerint sem az I., sem a II. rendű alperes nem rendelkezett gazdasági erőfölénnyel a piacon.

Az elsőfokú bíróság a 2011. november 22. napján kelt 5.G.40.808/2011/7. számú ítéletében megállapította, hogy az I. rendű alperes tisztességtelen piaci magatartást tanúsított azzal, hogy az üzleti tisztesség követelményébe ütköző módon a 2003. december 11. napján tett nyilatkozatával ellentétben a felperesi koncessziós partnerét a forgalmazásra vonatkozó koncessziós feltételek újratárgyalásának lehetőségéből kizárta, miközben más koncessziós forgalmazóval együttműködött,

megállapodásra törekedett, és az így megváltozott tárgyalási pozíciójában alakította ki 2004. évre a koncessziós partnereinek számát és területeik nagyságát. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az I. rendű alperesnek 1.247.000,- Ft, a II. rendű alperesnek 461.200,-Ft perköltséget.

Döntését a fellebbezéssel támadott körben azzal indokolta, hogy az I. rendű alperessel megkötött koncessziós szerződés 35. pontja alapján az I. rendű alperes egyoldalúan jogosult volt módosítani a mindenkori aktuális listaárat az e pontban rögzített korláttal, tehát azzal, hogy ezáltal nem okozhat a forgalmazónak aránytalan hátrányt, amire tekintettel a forgalmazó csak tartós veszteség mellett teljesíthet. Mindkét koncessziós megállapodás a felek bármelyike által írásban, bármikor felmondható volt rendes felmondással.

A 2003. december 9. napján kelt közös nyilatkozat alapján megállapítható volt, hogy a koncessziós partnerek egységes fellépésre törekedtek az I. rendű alperessel szemben, és tárgyalási alapként sem tudták elfogadni az alperes által javasoltakat. A 2003. december 11. napján kelt válasziratból egyértelmű lehetett a felperes és a többi címzett számára, hogy az I. rendű alperes vele is tárgyalni kíván a jövőre nézve szóló hosszú távú stratégia kialakítása érdekében.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében - értékelve az I. rendű alperes által becsatolt prezentáció anyagát, a GVH ezzel kapcsolatos elemzését, valamint a tanúvallomásokat - arra a következtetésre jutott, hogy nem volt megállapítható az, hogy az I. rendű alperes az együttműködési kötelezettségét és a koncessziós szerződés 35. pontjában foglaltakat megszegve, versenysértő magatartás tanúsításával alakította volna ki a 2004. évre vonatkozó fizetési feltételeket. Nem volt ugyanis megállapítható, hogy az általa támasztott új feltételek lehetetlen vagy tartós veszteséget okozó feltételek lettek volna. E körben a tanúvallomások eltérőek voltak, és kétséget kizáróan a felperes nem bizonyította a feltételek ellehetetlenítő jellegét, ahogyan arra a GVH sem utalt a határozatában. Az I. rendű alperes hivatkozását alátámasztotta a GVH megállapítása, amely szerint a gazdasági erőfölényben nem lévő I. rendű alperes ésszerű racionalizációra kényszerült a piaci hatásokra figyelemmel. Rámutatott a felperesi érvelés kettősségére, hogy míg az egyik oldalról az új feltételeket elfogadhatatlannak tartotta és arra utalt, hogy üzletileg felelőtlen magatartás lett volna részéről megegyezésre törekvés nélkül az új feltételek elfogadása, addig a másik oldalról arra hivatkozott, hogy számára az sérelmes, hogy az I. rendű alperes - megsértve az egyenlő elbánás elvét - ismét nem ajánlotta fel a részére az új feltételek elfogadását és ezzel okozati összefüggésben érte őt kár, amely a jelentős összegű elmaradt haszonból áll.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint szintén nem volt tisztességtelen az az alperesi magatartás, hogy arra az esetre, ha a partnerek nem fogadnák el az új feltételrendszert, a felmondását helyezte kilátásba, mivel az I. rendű alperes a koncentráló piaci helyzetben a státuszának megőrzésére törekedett, ezért nem sérti az üzleti tisztesség elvét, hogy egy fennálló jogviszonyban az egyik fél felmondást helyez kilátásba, melyre egyébként a közöttük meglévő szerződés lehetőséget nyújt. Nem tekinthető tisztességtelennek az a magatartás sem, hogy külön-külön folytatott tárgyalásokat egy-egy partnerrel, adott esetben őket megkeresve. Nem volt olyan jogszabályi előírás vagy szerződéses kötelezettség,

amely az I. rendű alperest arra kötelezte, hogy együttesen tárgyaljon a koncessziós partnerekkel, és erre ígéretet sem tett.

A II. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetet teljes egészében megalapozatlannak találta az elsőfokú bíróság. Rögzítette, hogy a II. rendű alperes rendes felmondással élt, melyre a szerződés 30. pontja felhatalmazta. Erre racionális oka volt, ahogyan azt a GVH megállapította, és nem volt olyan jogszabályi vagy szerződéses kötelezettsége, szemben a felperesi előadással, amely szerint tisztáznia kellett volna, hogy a korábban használt szoftver hiányában tudná-e a felperes teljesíteni az adatszolgáltatási kötelezettségét. A II. rendű alperesi felmondás nem minősülhet tisztességtelen piaci magatartásnak olyan esetben, ha a magatartását a peres felek közötti szerződés lehetővé teszi és az racionális okkal hozható összefüggésbe. Magából a felmondásból megállapítható az is, hogy az nem azonnali hatályú volt, hanem a rendes felmondáshoz kapcsolódó felmondási időt határozta meg. Erre tekintettel utasította el a rendelkező részben írt jogsértést meghaladóan az I. rendű alperessel, valamint teljes terjedelmében a II. rendű alperessel szemben előterjesztett, a tisztességtelen piaci magatartás megállapítására irányuló kereseti kérelmet.

A felperes kártérítési igényével összefüggésben megállapította, hogy az nem hozható okozati összefüggésbe az I. rendű alperes terhére megállapított üzleti tisztességet sértő magatartással. A Ptk. 339. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel ugyanis kétséget kizáróan nem tudta a felperes bizonyítani a kár összepszerűségére vonatkozó szakértői bizonyítást megelőzően, hogy ebből érte a kár. A rendelkezésre álló adatok alapján ugyanis arra lehetett következtetést levonni, hogy a felperes nem kívánt az I. rendű alperes által meghatározott feltételek szerint szerződni, mert azokat elfogadhatatlannak tartotta. Nem állapítható így meg, hogy abban az esetben, ha az I. rendű alperes a korábban tett nyilatkozatának megfelelően felvette volna a kapcsolatot a felperessel, akkor a szerződéses kapcsolat fennmaradt volna. Az I. rendű alperesi felmondásban megjelölésre is került egyébként indokként, hogy a felperes nem fogadta el az új feltételeket és a tanúbizonyítás során pl. ... tanú a ... Kft. tulajdonosa is úgy nyilatkozott, hogy a későbbiekben sem fogadta volna el az I. rendű alperes által felkínált új feltételeket. A felperes annak ellenére, hogy tudott arról, hogy más partnerekkel az I. rendű alperes tárgyal, mégsem kereste fel az I. rendű alperest, azután sem, hogy eltelt az az időszak, amelyre nézve az I. rendű alperes a tárgyalások kitűzését ígérte. Ennek ellenkezője utalhatna a szerződéshosszabbítási szándékára. A rendelkezésre álló adatok alapján tehát nem lehetett következtetést levonni arra nézve, hogy a felperes az I. rendű alperes által megszabott feltételek mellett a szerződéses jogviszony fenntartására törekedett. Erre tekintettel az I. rendű alperes vonatkozásában az okozati összefüggés hiánya miatt, míg a II. rendű alperes vonatkozásában a jogellenes magatartás hiányában utasította el a kártérítési igényt. A további bizonyítást erre tekintettel mellőzte. A perköltségről a peresztesség-pernyertesség arányában határozott.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes nyújtott be fellebbezést, melyben elsődlegesen annak a Pp. 252. § (2) bekezdése alapján történő hatályon kívül

helyezését, és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását, másodlagosan az ítélet Pp. 253. § (2) bekezdése alapján történő megváltoztatását, a kereset jogalapjának megállapítását és a kártérítés összegszerűsége vonatkozásában az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az eljárás lefolytatására utasítását kérte. Kérte továbbá az alperesek perköltségben marasztalását. Fellebbezése nem érintette a keresetnek helyt adó ítéleti rendelkezést.

Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság kirívóan okszerűtlen következtetést vont le, amikor az I. rendű alperes jogellenes cselekménye és a felperest ért kár között nem látott ok-okozati összefüggést. Az I. rendű alperes tisztességtelen piaci magatartása mint jogellenes cselekmény a 2004. január 20-án felmondott forgalmazási szerződés két éves kötbérfizetési kötelezettséggel fenyegetett tilalma és amiatt, mert a felmondás a már megkezdett forgalmazási évre esett, a bevételek elmaradása nyilvánvalóan kárt okozott a felperesnek. Legfeljebb az okozott kár összege lehet kérdéses, azonban erre nézve szakértői bizonyítást indítványozott a felperes. Egyébként a felperes az okozott kár összegét kimunkálta és bemutatta, és pergazdaságossági szempontból kérte a jogalap megállapítását önálló határozatban, azonban az elsőfokú bíróság bár megállapította az I. rendű alperes jogellenes cselekményét, a kártérítési követelést ennek ellenére elutasította, a bizonyítást le sem folytatta.

Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem minősítette az I. rendű alperes önmagában véve is jogellenes azonnali hatályú felmondását jogellenesnek, annak ellenére, hogy azonnali hatályú felmondásra az I. rendű alperesnek a szerződés alapján nem volt lehetősége.

Az ítélet indokolásában foglaltakkal szemben előadta, hogy a felperes az I. rendű alperessel végül létrejött találkozó kimenetelével kapcsolatban objektíve is legrosszabb esetben arra számíthatott, hogy kénytelen lesz az I. rendű alperes által kidolgozott transparency modellt változatlan tartalommal elfogadni. Ehelyett kapta meg az azonnali hatállyal történő felmondó nyilatkozatot.

Fenntartotta a II. rendű alperes tekintetében azt az érvelését, hogy a formálisan szerződésszerű felmondás a felmondási jog rendeltetésével nem volt összeegyeztethető, mert az alperesek számítógépes rendszereinek kapcsolatára hivatkozással történt.

Valamennyi korábbi előadását fenntartva hangsúlyozottan hivatkozott arra, hogy a GVH eljárásának, illetve az abban megállapítottaknak jelen peres eljárás tekintetében nincs relevanciája, mivel a GVH vizsgálódási köre teljes mértékben eltérő volt.

Az ítélet indokolásában foglaltakkal szemben rámutatott, hogy nincs kettősség a felperes érvelésében azzal kapcsolatban, hogy a transparency modell feltételeinek hátrányos jellegére és a forgalmazási kapcsolatból való kizárásra is hivatkozott. A modell hátrányos jellegére annak alátámasztásaként hivatkozott, hogy az I. rendű alperes megszegte a kölcsönös együttműködés kötelezettségét és egyoldalúan, érdemi konzultáció lehetősége nélkül közölte a forgalmazókkal, így a felperessel is a következő évre vonatkozó kondíciókat. Azonban, amint azt korábban is jelezte, a felperes ezt a modellt - választása nem lévén, miként a többi forgalmazónak sem -

el kívánta fogadni, hiszen addigra az I. rendű alperes már leszerződött a többiekkel és a felperesnek is szüksége volt a vállalkozása folytatásához a szerződéses kapcsolat fenntartására.

A fellebbezéssel nem az ítélet felülmérlegelését kérte, hanem azt, hogy a feltárt és bizonyított tények alapján a kártérítési követelés jogalapja kerüljön megállapításra mindkét alperessel szemben, amely alapján a kártérítés összege vonatkozásában a bizonyítási eljárás folytatódhat. A pertárgy értékét 32.905.000,- Ft-ban állapította meg, és erre tekintettel róta le a fellebbezési eljárási illeték különbözetét.

Az alperesek a fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérték.

Az I. rendű alperes a fellebbezésben foglaltakra előadta, hogy egyfelől soha nem merült fel a per folyamán az, hogy a felperes az egyébként nem nagy összegű, 1.000.000,- Ft-os kötbér miatt ne folytatott volna forgalmazási tevékenységet a szerződés felmondása után, másfelől nem értelmezhető „a már megkezdett forgalmazási év gondolatsora”, tekintettel arra, hogy az I. rendű alperes termékei közül jégkrémet forgalmazott, melynek a szezonja nyárra esik. Januárban az értékesítési helyek még nincsenek nyitva, a fogyasztók nem keresik a terméket, a hűtőautók még nem járják a területet, a forgalmazók nem foglalkoztatják az idényalkalmazottakat, így ezzel összefüggésben nem keletkezhetett kára a felperesnek.

A felmondás szerződésellenes jellegével kapcsolatosan hangsúlyozta, hogy erre irányuló kereseti kérelme a felperesnek nem volt, az elsőfokú bíróság előtt csak a felmondás tisztességtelenségét kifogásolta és nem annak jogszerűségét. Rámutatott ugyanakkor arra, hogy a szerződés 46. pontja lehetőséget adott az I. rendű alperes számára azonnali hatályú felmondásra, ha nincs a felek között érvényes fizetési megállapodás, márpedig ez volt a helyzet.

A felmondásban megjelölt ok, mely szerint a felperes nem fogadta el a 2004. évre szóló fizetési megállapodást, megfelel a valóságnak, mert a felperes is aláírta azt a 2003. december 9-i keltezésű nyilatkozatot, amelyben együttesen úgy fogalmaztak, hogy az ajánlatot nem tudják elfogadni, azt még tárgyalási alapnak sem tekintik. Erre tekintettel a felperes nem bizonyította a felmondás jogellenességét.

A fellebbezésében a felperes változatlanul állítja, hogy az alperes részéről a racionalizálás nem volt tervszerű. Ezt a tényt önmagában cáfolja, hogy kezdetben 21 forgalmazóval dolgozott az I. rendű alperes, míg a keresettel érintett időszakban már csak 15 forgalmazó volt, ma pedig csak 5. Mindez azt jelenti, hogy a felperes tervezetten és megfontoltan, mindig az üzleti érdekeknek megfelelően alakította át a forgalmazási rendszerét.

Bár a felperes szerint nem relevánsak a GVH megállapításai, azonban tény, hogy a GVH több mint két éven keresztül vizsgálta az I. rendű alperest, teljes gazdasági tevékenységét vizsgálat alá vonta. Jelen per szempontjából is több fontos kérdést vizsgált, és a GVH határozatai a peres iratok részét képezik.

A II. rendű alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletét annak helytálló indokaira tekintettel kérte helybenhagyni, és a felperest a másodfokú perköltségben marasztalni.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálta felül a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján, erre tekintettel nem képezte jelen másodfokú eljárás tárgyát a keresetnek helyt adó rendelkezés vizsgálata.

Megállapította a Fővárosi Ítéltábla, hogy a fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, helytálló jogi következtetéssel és megalapozott indokolással utasította el a helyt adó rendelkezést meghaladóan a felperes keresetét.

Bár a felperes a fellebbezési nyilatkozata szerint nem az ítélet felülmérlegelését kérte, érdemben a fellebbezése mégis arra irányult, azonban az e körben kialakult egységes bírói gyakorlat értelmében a jogszerű mérlegelésen alapuló tényállás a másodfokú bíróságot is köti (BH 2006/402.).

A felperes fellebbezése olyan új tényállítást vagy bizonyítékot nem tartalmazott, amely alkalmas lett volna az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás megváltoztatására, vagy eltérő jogi következtetés levonására adott volna alapot.

A Fővárosi Ítéltábla teljes terjedelmében osztotta az elsőfokú bíróság elutasító döntésének jogi indokait és azt - az I. rendű alperes felmondásának jogellenessége körében a fellebbezésben kifejtettek kapcsán - csak annyiban egészíti ki, hogy az I. rendű alperes felmondása valóban a koncessziós megállapodás 45. pontját, a rendes felmondás lehetőségét tartalmazó szerződéses rendelkezést jelöli meg, azonban a felmondás – aznapi hatályára tekintettel – azonnali hatályúnak minősül. Helytállóan hivatkozott viszont az I. rendű alperes a fellebbezési ellenkérelmében arra, hogy az a körülmény, hogy a felek között nem volt hatályban érvényes, a 36. pont szerinti fizetési megállapodás, jogszerű lehetőséget teremtett az I. rendű alperes részére az azonnali hatályú felmondásra is, a koncessziós megállapodás 46. pont nyolcadik bekezdése alapján.

Erre tekintettel sem a felmondás jogszerűtlensége, sem tisztességtelensége nem állapítható meg, így e tekintetben is helytálló az elsőfokú bíróság ítélete.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 254. § (3) bekezdése alapján - helytálló indokaira utalással - hagyta helyben.

A fellebbezés nem vezetett eredményre, ezért a másodfokú bíróság a Pp. 239. §-a szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest - az egyes alperesekre eső pertárgyérték alapulvételével - a jogtanácsosi, illetve ügyvédi munkadíjból álló másodfokú költségek megfizetésére.

Hivatalból észlelte, hogy a felperes tévesen rótt le a fellebbezésére átutalással 1.600.000,- Ft illetéket, mert a korábbi elsőfokú ítéletet a fellebbezési kérelem és

ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül helyezte hatályon kívül. Jelen másodfokú eljárás ezért az Itv. 51. § (1) bekezdése alapján illetékmentes. Az Itv. 80. § (1) bekezdés i) pontja alapján a felperes az általa átutalással megfizetett fellebbezési eljárási illeték visszaigénylésére jogosult. Jelen határozatot az elsőfokú bíróság küldi meg az Itv. 81. § (2) bekezdése rendelkezései szerint annak az állami adóhatóságnak, melynek számlájára az illetéket befizették.

Budapest, 2012. június hó 14. napján

Dr. Mika Ágnes sk.
a tanács elnöke

. Tibold Ágnes sk.
előadó bíró

Dr. Kurucz Zsuzsanna sk.
bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági tisztviselő